

Román o zlomenom srdci a nádeji uprostred
krízy aidsu v 80. rokoch

VEĽKÍ OPTIMISTI

REBECCA
MAKKAI

Ljndeni

Veľkí optimisti

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na

www.lindeni.sk

www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Rebecca Makkai

Veľkí optimisti – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všetky práva vyhradené.

Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

VELKÍ OPTIMISTI

REBECCA MAKKAI

VELKÍ OPTIMISTI

Preložili Tamara Chovanová
a Miriam Ghaniová

Ljndeni

„Sme veľkí optimisti.

Vždy som mal najradšej mužov, ktorí prežívali prvé jari so mnou, videli pred sebou smrť, dostali milosť – a teraz kráčajú dlhým búrlivým letom.“

F. Scott Fitzgerald: *Moja generácia*

„Svet je zázrak, ale prídeľy sú malé.“

Rebecca Hazelton: *Britká fikcia*

1985

Tridsať kilometrov odtiaľto, tridsať kilometrov severne, sa začínala pohrebná omša. Yale cestou po Belden Avenue pozrel na hodinky. „Myslíš, že kostol bude prázdny?“ spýtal sa Charlieho.

„Tým sa nebudeme trápiť,“ odvetil Charlie.

Čím boli bližšie k Richardovmu domu, tým viac priateľov videli, ako sa uberajú tým istým smerom. Niektorí boli pekne oblečení ako na pohreb, iní mali džínsy a kožené bundy.

V kostole boli zrejme iba príbuzní, priatelia rodičov, kňaz. Keby niekde boli nachystané sendviče, väčšina by vyšla nazmar.

Yale našiel vo vrecku oznámenie o včerajšej vigílii a poskladal ho na čosi, čo pripomínalo origami nebo – peklo – raj, aké skladali v autobusoch jeho priatelia v detstve – origami, ktoré veštilo osud („Slávny!“ alebo „Zavraždený!“), keď ste odklopili chlopňu. Toto origami nemalo chlopne, ale na každom kvadrante boli slová, niektoré hore nohami, všetky skrátené záhybmi: „Otec George H. Whitb“; „milovaný syn, brat, odpočívaj v“; „Všetko radostné a“; „namiesto kvetov finančný dar“. Yale si pomyslel, že to prezrádza Nicov osud. Nico bol radostný a krásny. Kvety by sa nehodili.

Domy na tejto ulici boli vysoké, vyzdobené. Na každom prednom schode tekvice, ale iba zopár vyrezaných tvárí – skôr to boli umelecké aranžmány z tekvic a kukurice. Železné ploty, lietacie vrátka. Keď odbočili na chodník vedúci k Richardovmu domu (honosnému domu obloženému hnedým pieskovcom a susediacemu s iným honosným domom), Charlie zašepkal: „Zariadila ho jeho manželka. Keď sa oženil. V sedemdesiatom

druhom. “Yale sa zasmial v najhoršej možnej chvíli, keď prechádzali okolo dôstojne usmiatego Richarda držiaceho otvorené dvere svojho domu. Už len tá predstava, že Richard žije ako heterosexuál v Lincoln Parku so ženou, čo rada zariaďuje domy. Yaleovi to pripadalo ako groteska: Richard strká muža do šatníka, kým si jeho manželka odbehne po kabelku od Chanela.

Yale zvážnel a obrátil sa k Richardovi. „Máš krásny dom,“ povedal. Za nimi sa tlačil príval ľudí a posúval Yalea a Charlieho do obývačky.

Zariadenie domu nebolo v štýle roku 1972, skôr v štýle roku 1872: pohovky potiahnuté potlačenou látkou, zamatové kreslá s vyrezávanými opierkami, orientálne koberce. Keď splynuli s davom, Yale cítil, ako mu Charlie stisol ruku.

Nico jasne naznačil, že chce párty. „Ak sa stanem duchom, myslíte, že chcem vidieť, ako plačete? Budem vás mátať. Ak budete sedieť na zadku a nariekať, hodím cez izbu lampu, jasné? Strčím vám do riti kutáč, a nebude to nič príjemné.“ Keby zomrel pred dvoma dňami, nedokázali by ho poslúchnuť. Ale Nico zomrel pred tromi týždňami a rodina odkladala vigíliu a pohreb, kým nemohol z Havany priletieť jeho starý otec, ktorého dvadsať rokov nikto nevidel. Nicova matka bola plodom krátkého predcastrovského manželstva dcéry diplomata a kubánskeho hudobníka – a ten starý Kubánec bol teraz zásadne dôležitý pri plánovaní pohrebu, zatiaľ čo Nicov milenec, s ktorým žil tri roky, dnes nebol v kostole vítaný. Yale na to radšej nemyslel, lebo by zúril, a to Nico nechcel.

Tak teda tri týždne smútili a teraz Richardov domov pôsobil silene slávnostne. Boli tam napríklad Julian a Teddy a kývali im z druhého poschodia, stojac pri zábradlí obkolesujúcim izbu. Nad tým bolo ďalšie poschodie a na samom vrchu trónil krásne zdobený okrúhly svetlák. Pôsobilo to väčšmi ako katedrála než kostol. Ktosi sa prenikavo zasmial priveľmi blízko Yaleovho ucha.

„Tuším by sme sa mali dobre zabaviť,“ poznamenal Charlie. Yaleovi sa zdalo, že jeho britský prízvuk vyznieva výraznejšie, keď trúsi sarkastické poznámky.

„Čakám na tanečníkov go-go.“

Richard mal klavír a ktosi hral *Fly Me to the Moon*.

Čo tam všetci robia?

Vycivený muž, ktorého Yale nikdy nevidel, Charlieho mocne objal. Predpokladal, že nie je z tohto mesta, možno tu žil predtým, ale odsťahoval sa, prv než sa na scéne zjavil Yale. „Ako sa ti podarilo tak omladnúť?“ zvolal Charlie. Yale čakal, že ho predstaví, ale teraz muž naliehavo rozprával o niekom inom, koho Yale nepoznal. Charlie bol vždy stredobodom diania.

Yaleovi sa pri uchu ozval hlas: „Pijeme Cuba libre.“ Bola to Fiona, Nicova mladšia sestra. Yale sa obrátil, objal ju a cítil citrónovú vôňu jej vlasov. „Nie je to absurdné?“ Nico bol hrdý na svojho kubánskeho predka, ale keby bol vedel, aký chaos spôsobí príchod jeho starého otca, zakázal by ten nápoj.

Fiona im včera večer povedala, že na pohreb nepôjde – radšej zostane tu –, ale aj tak mu pohľad na ňu trhal nervy, lebo dodržala slovo. No odpísala svoju rodinu rovnako, ako rodina odpísala Nica, prv než ochorel. (Až v jeho posledných dňoch sa k nemu prihlásili a chceli, aby zomrel v mizerne vybavenej predmestskej nemocnici s peknými tapetami na stenách.) Maskaru mala rozmazanú. Topánky zhodila z nôh, ale knísala sa, akoby mala ihličky.

Fiona podala Yaleovi svoj pohár – dopoly plný so stopou rúžu na okraji. Prstom sa mu dotkla ryhy nad hornou perou. „Stále nemôžem uveriť, že si sa oholil. Teda, vyzeráš dobre. Tak trochu...“

„Hetero.“

Zasmiala sa, potom vzdychla: „Ach! Dúfam, že k tebe nie sú zlí. V galérii.“ Fiona mala najlepšiu tvár na prejavy obáv, akú Yale kedy videl – keď zvrátila obočie, spojilo sa a pery sa jej stratili v ústach –, no teraz rozmýšľal, ako je možné, že jej ešte zostali nejaké emócie.

„Nie,“ odvetil. „Teda, robím na oddelení rozvoja. Rozprávam sa s mnohými staršími absolventmi.“

„Aby si získal peniaze?“

„Peniaze a umenie. Je to zvláštny tanec.“ Yale v auguste nastúpil do novej Briggovej galérie patriacej k univerzite Northwestern a v ten istý týždeň Nico ochorel a Yale si nebol istý, do akej miery je za to zodpovedný. „Teda, vedia o Charliem. Moji kolegovia to vedia a sú v pohode. Je to galéria, nie banka.“ Ochutnal Cuba libre. Nehodilo sa k tretiemu novembru, ale deň bol netypicky teplý a presne toto potreboval. Možno ho to preberie.

„Vyzeral si celkom ako Tom Selleck. Neznášam, keď majú blondiaci fúzy, pripomínajú mi chlípky na broskyni. Zato tmavovlasých fúzačov mám rada. Mal si si tie fúzy nechať! Ale aj tak sa mi páčiš, teraz vyzeráš ako Luke Duke. V dobrom. Alebo nie, ako Patrick Duffy!“ Yale sa nedokázal smiať a Fiona zaklonila hlavu, aby naňho vážne pozrela.

Najradšej by plakal do jej vlasov, ale neplakal. Celý deň sa usiloval byť otupený, držal sa toho ako lana. Keby to bolo pred tromi týždňami, mohli by jednoducho plakať spolu. No rana sa zacelila a teraz sa k tomu všetkému konala táto párty, keď museli byť okej. Veselí.

A čo bol Nico pre Yalea? Iba dobrý priateľ. Nebol príbuzný ani milenec. V skutočnosti bol Nico prvý ozajstný priateľ, keď sa sem Yale prisťahoval, bol prvý, s kým si sadol a jednoducho sa rozprával, ale nie v bare, kde by museli prekrikovať hudbu. Yale obdivoval Nicove kresby, chodil s ním na lievance, pomáhal mu pri učení na maturitné testy a hovoril mu, že je nadaný. Charlie nemal záujem o umenie, ani Nicovho milenca Terrencea nezaujímal, tak Yale vodil Nica na výstavy v galérii, kde sa rozprávali o umení a predstavoval ho maliarom. No ak to Nicova mladšia sestra takto zvládla, nemal by to Yale zvládnuť lepšie?

„Pre každého je to ťažké,“ poznamenala Fiona.

Rodičia Nica v pätnástich odstrihli, ale Fiona mu tajne nosila jedlo, peniaze a lieky na alergiu do bytu na Broadwayi, kde býval so štyrmi inými chlapcami, chodila tam z Highland Parku sama metrom a električkou. Ako jedenásťročná. Keď Nico predstavoval Fionu, vždy povedal: „Táto dáma ma vychovala.“

Yale nenachádzal správne slová.

Fiona mu povedala, aby šiel na poschodie, keď bude mať príležitosť. „Je tam hotové Versailles.“

Yale nenašiel v tom dave Charlieho. Charlie bol len o čosi vyšší ako priemerní muži – a Yale bol v takýchto situáciách vždy prekvapený, že nevidí jeho hlavu na ježka, úhladnú briadku, ospalé oči nad ostatnými.

Teraz pri ňom stál Julian Ames, zišiel zhora. „Rozbehli sme to už na obed! Som pod parou!“ Bolo päť hodín, zvečerievalo sa. Oprel sa o Yalea a zachichotal sa. „Prekutrli sme kúpeľne. Nemá tam nič, ale možno

to skrýva. Nieкто našiel vzadu v chladničke staré ampulky poppers. Ale má to zmysel, ak sa s nikým nevyspíš?“

„Páni moji, fakt? Poppers?“

„Myslím to vážne!“ Julian sa vystrel. Do čela mu padali tmavé vlasy a Charlie tvrdil, že vyzerá ako Superman. („Alebo ako jednorožec,“ dodal Yale.) Odhrnul si vlasy z očí a zošpúlil pery. Julian bol až priveľmi dokonalý. Keď odišiel z Atlanty, dal si urobiť plastiku nosa – malo mu to pomôcť v hereckej kariére – a Yale by bol radšej, keby to nebol urobil. Viac sa mu páčil nedokonalý Julian.

„Hovorím to vážne. Absolútne nemá zmysel užívať poppers pri spomínaní na Nica.“

„Ale toto nie je pohreb, je to párty. Čosi ako,“ Julian mu sprisahanecky pošepkal do ucha, „čosi ako Poeova hororová poviedka *Maska červenej smrti*. Tam vonku striehne smrť, ale tu vnútri sa skvele zabavíme.“

„Julian.“ Yale dopil Cuba libre a vyplul do pohára kocku ľadu. „O to nejde. Tak sa tá poviedka nekončí.“

„Nikdy som si nerobil domáce úlohy do konca.“

Julian si položil bradu na Yaleovo plece – vždy to robil a Yale sa bál, že sa v tej chvíli na nich pozrie Charlie. Yale posledné štyri roky uistoval Charlieho, že neutečie s niekým ako Julian alebo Teddy Naples, ktorý sa teraz nebezpečne nakláňal cez zábradlie, nohy mal vo vzduchu a kričal na priateľa dolu. (Teddy bol taký drobný, že by ho zrejme niekto chytil, keby spadol, ale Yale aj tak stuhol a odvrátil pohľad.) Charlie nemal dôvod, aby bol neistý, ibaže obaja muži dobre vyzerali a radi flirtovali. A Charlie by nikdy nemal istotu. Yale navrhol monogamný vzťah, ale Charlie sa stále zaoberal jeho možným rozpadom. A jeho úzkosť bola zameraná na dvoch najkrajších mužov v Chicagu. Yale odstrčil Juliana z pleca, ten sa prihoreto usmial a odišiel.

V miestnosti vládol čoraz väčší hluk, zvuky sa odrážali od horných poschodí a prihrnuli sa ďalší ľudia. Dvaja veľmi pekní, veľmi mladí muži chodili dookola s táckami s malými slanými koláčmi, plnenými hubami a diabolskými vajcami. Yale rozmýšľal, prečo aj jedlo nebolo kubánske, aby sa hodilo k drinkom, ale Richard mal pravdepodobne jeden plán na každú párty: otvoriť dvere, otvoriť bar, poveriť chlapcov, aby ponúkali quiche.

V každom prípade to bolo oveľa lepšie ako tá včerajšia čudná, neúprimná vigília. V kostole príjemne voňalo kadidlo, ale inak tam nebolo nič, čo by sa Nicovi páčilo. „Sem by za žiadnu cenu neprišiel,“ poznamenal Charlie. Rodičia si dali záležať na tom, aby pozvali Nicovho milenca na vigíliu, poznamenali, že „je správny čas, aby mu priatelia vzdali hold“. Tým chceli povedať, aby dnes neprišiel na omšu. A chceli povedať: „Nieže sa ukážeš na vigílii, ale nie sme veľkorysí?“ No Terrence tam išiel včera večer spolu s ôsmimi priateľmi. Hlavne aby Terrencea obklopili a podporili Fionu – ukázalo sa, že ona presvedčila rodičov, aby ich pozvali; vyhlásila, že ak nepozvú Nicových priateľov, počas obradu vstane a povie to nahlas. Ale dosť priateľov neprišlo. Asher Glass sa vyjadril, že jeho telo by sa vzbúrilo, keby vkročil do katolíckeho kostola. („Vykrikoval by som o gumách, prisámbohu!“)

Tých osem priateľov sedelo vzadu plece pri pleci, zomknutý šík oblekov okolo Terrencea. Bolo by fajn, keby Terrence mohol anonymne splynúť s davom, ale ešte ani nesedel, keď Yale zbadal, ako naňho ukazuje staršia žena a hovorí manželovi: „To je on. Ten černochoch s okuliarmi.“ Akoby bol v kostole iný černochoch, ktorý nepotreboval okuliare. Nebola to jediná žena, ktorá sa počas omše stále obzerala, zvedavá, kedy a či tento čierny gej začne plakať.

Yale držal Charlieho za ruku – nie aby niečo dokazoval, ale preto, lebo Charlie bol alergický na kostoly. „Keď vidím kľakadlá a spevníky,“ vyhlásil, „cítim na svojich bedrách päť ton anglikánskej viny.“ Mimo dohľadu ľudí Yale prechádzal svojím širokým palcom po Charlieho kostnatom palci.

Členovia rodiny rozprávali iba príbehy z Nicovho detstva, akoby zomrel v čase dospievania. Dobrý príbeh porozprával Nicov stoický, popolavý otec: Keď mala Fiona sedem rokov, chcela od neho dvadsať centov, aby si mohla kúpiť cukríky z nádoby na pulte v obchode. Otec jej pripomenul, že už minula celé vreckové. Fiona sa rozplakala. A jedenástročný Nico si sadol doprostred uličky a päť minút krútil svoj mliečny zub, ktorý pevne držal, kým ho nevytrhol. Ďasno mu krvácalo a ich otec, zubár, znepokojene pozrel na jeho rozorvaný koreň. Nico strčil zub do vrečka a povedal: „Zúbková víla mi dnes dá štvrtidolár, však?“ Doktor Marcus nemohol pred Fionou odmietnuť. „Môžeš mi dať pôžičku?“

Ľudia sa na tom zasmiali a doktor Marcus nemusel vysvetľovať, že Nico hneď dal tú mincu sestre a trvalý zub mu narástol až o rok.

Yale teraz hľadal pohľadom Terrencea. Chvíľu mu to trvalo, ale uvidel ho sedieť na schodoch, priveľmi obklopeného ľuďmi, aby sa s ním mohol Yale porozprávať. Namiesto toho vzal z tácky malý quiche a strčil mu ho pomedzi zábradlie. „Tuším si tam uviazol,“ poznamenal Yale. Terrence si strčil quiche do úst, vystrel ruku a povedal: „Dávaj ďalej!“

Fiona chcela oklamať rodičov, vymeniť Nicov popol za popol z kozuba a ten pravy dať Terrenceovi. Nedalo sa vedieť, či to myslela vážne. No Terrence nedostal popol ani nič iné, len Nicovu mačku, ktorej sa ujal, keď Nico prvý raz išiel do nemocnice. Rodina dala jasne najavo, že keď zajtra začne vyprávať Nicov byt, Terrencea tam nepustí. Nico nezanechal poslednú vôľu. Ochorel náhle, rýchlo zoslabol – prvých pár dní sa zdalo, že má len pásový opar, ale o mesiac nastúpili horúčky a demencia.

Terrence bol do tohto leta učiteľ matematiky v ôsmej triede, ale Nico ho potreboval dvadsaťštyri hodín denne a Terrence zistil, že aj on sa nakazil. Ako prežije jeseň a zimu bez Nica a bez práce? Nešlo len o financie. Rád učil, obľúbil si tie deti.

Terrence mal len nejasné počiatočné symptómy, trochu schudol, ale zatiaľ to nebolo také vážne, aby šiel na invalidný dôchodok. Keď Nico ochorel, aj Terrence sa dal vyšetriť – či už zo solidarity, alebo len aby vedel, Yale si nebol istý. Niežeby existovala nejaká zázračná tabletka. Yale a Charlie boli medzi prvými, ktorí sa v tú jar dali vyšetriť, len z princípu. Charlie potreboval doklad o tom, že môže učiť, bezpečne sexovať, a mal pocit, že by mal investovať peniaze do toho, kde treba. Zato Yale to len chcel mať z krku. Usúdil, že keď to nevie, škodí to jeho zdraviu. Kliniky zatiaľ nerobili tie vyšetrenia, ale doktor Vincent ich robil. Keď dostali dobré výsledky, otvorili si fľašu šampanského. Neveselo si pripili, ani nestiahli celú fľašu.

Julian už znova šepkal Yaleovi do ucha: „Daj si doliať, prv než začne premietanie diapozitívov.“

„Premietanie diapozitívov?“

„Veď poznáš Richarda.“

Yale našiel pri bare Fionu, rozprávala sa s mužom, ktorého nepoznal, ale vyzeral ako heterosexuál a mal výraznú sánku. Fiona si omotávala blond kučery okolo prsta. Pila priveľmi rýchlo, pohár v ruke už mala znova prázdny. A vypila ho celý, lebo svoj predchádzajúci dopoly nedopitý pohár dala Yaleovi. Vážila asi iba päťdesiat kíľ. Dotkol sa jej ramena a spýtal sa: „Nezabudla si jest?“

Fiona sa zasmiala, pozrela na toho muža a znova sa zasmiala. „Yale,“ povedala a pobožkala ho na líce tak silno, že tam určite zostal odtlačok jej narúžovaných pier. Tomu mužovi vysvetlila: „Mám dvesto starších bratov.“ Každú chvíľu môže spadnúť. „Ale ako vidíš, on je ten najkonvenčnejší. A pozri na jeho ruky. Len pozri.“

Yale si prezrel dľaň, nič zlé na nej nevidel.

„Nie,“ podotkla. „Chrbát ruky! Nevyzerajú jeho ruky ako laby? Sú zarastené!“ Prebehla mu prstom po hustých tmavých chlpm na ruke a tomu mužovi pošepkala: „A má chlpy aj na nohách!“ Potom sa obrátila na Yalea. „Rozprával si sa s mojou tetou?“

Yale prebehol miestnosť pohľadom. Bolo tam iba zopár žien čosi po tridsiatke.

„Na vigílii?“ spýtal sa.

„Nie, ona nešoféruje. Ale musel si sa s ňou rozprávať, lebo som jej to povedala. Ešte pred pár mesiacmi. A uistila ma, že sa s tebou zhovárala.“

„Tvoja teta?“ spýtal sa.

„Nie, otcova teta. Zbožňovala Nica. Yale, to musíš vedieť. Zbožňovala ho.“

„Prineste jej nejaké jedlo,“ povedal Yale tomu mužovi a ten prikývol. Fiona potľapkala Yalea po hrudi a odvrátila sa, akoby nechápala jeho logiku.

Dal si doliať do pohára takmer čistý rum a hľadal Charlieho. Je to jeho bradatá tvár a modrá kravata? Clona ľudí sa znova zastrela a Yale nebol dosť vysoký, aby videl ponad dav. A teraz Richard zhasol svetlá a spustil premietacie plátno, takže Yale nevidel nič viac, len plec a chrbty, ktoré ho obklopovali.

Richard Campo bol fotograf, ak vôbec robil. Yale netušil, kde Richard berie peniaze, ale kúpil si za ne veľa pekných fotoaparátov, s ktorými

chodil po meste a fotil momentky, ale občas aj svadby. Krátko po tom, čo sa Yale prisťahoval do Chicaga, opaľoval sa s Charliem a jeho priateľmi na Belmont Rocks – to bolo ešte predtým, než sa Yale a Charlie stali partnermi. Bolo to božské, aj keď si Yale zabudol osušku a vždy sa spálil. Tí muži sa milovali za bieleho dňa. Svet gejov bol ukrytý pred mestom, ale otvorený šírave Michiganského jazera. Jeden z Charlieho priateľov s vlnitými, predčasne postriebrenými vlasmi v zelených plavkách tam sedel a šťukal na Nikone, vymenil film a znova všetkých fotil. „Kto je ten perverzák?“ spýtal sa Yale a Charlie odvetil: „Možno je to génus.“ Bol to Richard. Samozrejme, Charliemu sa všetci zdali geniálni, nedal im pokoj, kým neodhalili svoje túžby, a potom ich povzbudzoval, ale Richard bol skutočne talentovaný. Yale a Richard neboli blízki priatelia – až dodnes ani nevšiel do jeho domu –, ale Yale si naňho zvykol. Richard bol vždy na periférii, pozoroval a fotil. Bol o dobrých pätnásť rokov starší ako ostatní z ich okruhu – správal sa otcovsky, lipol na nich, rád im kupoval drinky. Ešte na začiatku finančne podporoval Charlieho noviny. A to, čo sa začalo ako zvláštny výstrelok, sa počas posledných mesiacov zmenilo na čosi neodmysliteľné. Keď Yale počul cvakanie spúšte, pomyslel si: „Aspoňže má to.“ Čím chcel povedať: „Nech sa v najbližších troch alebo dvadsiatich rokoch stane čokoľvek, tento okamih sa uchová.“

Ktosi sa hral s gramofónom, a keď sa objavil prvý diapozitív (ako si Nico a Terrence vlani pripíjali na Fioniných dvadsiatych narodeninách), ozvala sa hudba – akustická predohra k *Amerike*, ktorú spievali Simon a Garfunkel na koncerte v Central Parku. Bola to Nicova obľúbená skladba, vnímal ju ako vyzývavú hymnu, nielen ako jednoduchý popovok o ceste. V ten večer, keď Reagan vlani znovu vyhral voľby, ju Nico, celý zúrivy, znova a znova púšťal na džubokse v bare Little Jim, až kým všetci opito nespievali o tom, že sú stratení, rátajú autá a hľadajú Ameriku. A presne tak všetci spievali aj teraz.

Yale sa nedokázal pripojiť, a hoci by neplakal jediný, zdalo sa mu, že tam nemôže zostať. Vycúval z davu a vyšiel pár schodov, zhora pozoroval hlavy. Všetci fascinovane hľadeli na diapozitívy. Odchádzal však aj ktosi iný. Teddy Naples stál pri Richardových masívnych vchodových dverách,

obliekal si sako a pomaly otáčal guľu. Teddy bol zvyčajne čosi ako guľka kinetickej energie, knísal sa na špičkách v rytme hudby, ktorú nikto iný nepočul. No teraz chodil ako duch. Možno mal pravdu. Keby sa neocitol v pasci na tejto strane davu, Yale by možno urobil to isté. Neodišiel by, len by sa chcel nadýchať čerstvého vzduchu.

Diapozitív: Nico v trenírkach a s číslom na hrudi. Nico a Terrence opretí o strom, obaja ukazovali prostredník. Nico z profilu v čiernom kabáte a s oranžovým šálom, v ústach cigareta. Zrazu tam Yale uvidel seba, ako drží Charlieho pod pazuchu, z druhej strany stál Nico – bolo to na párty na oslavu konca roka v Charlieho novinách. Nico bol grafický dizajnér *Out Loud Chicago*, kde mu pravidelne uverejňovali komiksy, a práve začal navrhovať divadelné scény. Bol samouk. Toto mal byť prológ jeho života. Nový diapozitív: Nico sa smeje na Julianovi a Teddym, ktorí sa na Halloween obliekli ako Sony a Cher. Nico odbaľuje darček. Nico drží misku s čokoládovou zmrzlinou. Nico z detailu so žiariacimi zubami. Keď Yale videl Nica naposledy, zrazu mu začala vychádzať z úst a nozdier nejaká hrozná biela pena. Terrence vybehol na chodbu privolať zdravotné sestry, vrazil do vozíka upratovačky a udel si koleno, tie hnusné sestry viac zaujímalo, či Terrence nekrvácá, než to, čo sa dialo Nicovi. A na ďalšom diapozitíve žiarila Nicova krásna tvár, a to bolo nad Yaleove sily. Vybehol po schodoch na samý vrch.

Bál sa, že izby budú plné chlapíkov, ktorí budú užívať poppers, ale aspoň prvá spálňa bola prázdna. Zatvoril dvere a sadol si na posteľ. Vonku bola tma, pouličné lampy na Belden Avenue slabo osvetľovali steny a dlážku. Richard zrejme prerobil aspoň túto izbu, keď sa vysťahovala jeho tajomná manželka. Pri širokej posteli stáli dve čierne kožené kreslá. Na poličke knihy o umení. Yale odložil pohár na dlážku, ľahol si, hľadel na strop a pomaly dýchal, ako ho naučil Charlie.

Celú jeseň si vrýval do pamäti zoznam pravidelných darcov galérie. Usiloval sa nevnímať hluk zdola a robil to, čo často robieval doma, keď nemohol zaspať: vyratúval darcov, ktorých mená sa začínali na A, potom darcov, ktorých mená sa začínali na B. Veľa mien sa prekryvalo s darcami Umeleckého inštitútu, s ktorými spolupracoval posledné tri roky, ale

pribudli stovky nových mien – absolventov univerzity Northwestern, ľudí z North Shore, ktorých potreboval spoznať na mieste.

V poslednom čase ho tie zoznamy znepokojovali – pripadali mu fádne šedivé. Spomínal si, že keď mal osem rokov, spýtal sa otca, ktorí susedia sú tiež židia („Sú Rothmanovci židia? Alebo Andersenovci?“). Otec si pošúchal bradu a povedal: „Nechaj to tak, kamoš. Keď kedysi robili zoznamy židov, nedopadlo to pre nich dobre.“ Až po rokoch si Yale uvedomil, že to bolo pre otca typické, bol to jeho zvláštny druh sebanenávisti. Yale bol vtedy mladý, vnímavý a možno preto ho odriekanie mien dráždilo.

Alebo nie, možno išlo o to, že v poslednom čase si v duchu paralelne premietal dva zoznamy – zoznam darcov a zoznam chorých. Myslel na ľudí, ktorí by mohli darovať umenie alebo peniaze, a na priateľov, ktorí mohli ochorieť. Na veľkých darcov, ktorých mená nikdy nezabudne, a na priateľov, ktorých už stratil. Až do dnešného dňa to neboli blízki priatelia, len známi, priatelia priateľov ako Nicov bývalý spolubývajúci Jonathan, dvaja majitelia galérií, barman, kníhkupec. Koľko ich bolo? Šesť? Vedel o šiestich, s ktorými sa zdravil v bare, nepoznal ich stredné mená, možno ani priezviská. Bol na troch pohreboch. No teraz mal nový zoznam – bol na ňom jeden blízky priateľ.

Vlani boli Yale a Charlie na informatívnom stretnutí s prednášajúcim zo San Francisca. A ten povedal: „Poznám mužov, ktorí nikoho nestraťili. Skupiny, ktoré zostali nedotknuté. Ale poznám aj ľudí, ktorí stratili dvadsať priateľov. Zachvátilo to celé obytné domy.“ A Yale si hlúpo, zúfalo pomyslel, že možno bude v prvej kategórii. Veľmi mu nepomohlo, že vďaka Charliemu poznal prakticky všetkých z Boystownu. Nepomohlo mu, že všetci jeho priatelia boli prehnane snaživí – a to sa prejavovalo aj v tomto hroznom novom smere.

Svetlou stránkou bolo, že Yale a Charlie sa stretli vtedy, keď sa stretli, a rýchlo sa do seba zaľúbili. Chodili spolu od februára 1981 a – na zlosť takmer všetkých ostatných – od jesene toho roku nechodili s nikým iným. V roku 1981 nebolo priskoro, aby sa nakazili, ale nežili v San Franciscu ani v New Yorku. Chvalabohu, tu išlo všetko pomalšie.

Ako mohol Yale zabudnúť, že neznáša rum? Vždy bol z neho nálado-
vý, dehydrovaný, rozhorúčený. A skrúcalo mu žalúdok.

Pri tejto izbe našiel kúpeľňu veľkosti šatníka a sadol si na studený
záchod, hlavu si zaboril medzi kolená.

V jeho zozname ľudí, ktorí môžu ochorieť, lebo nie sú opatrní,
a možno už sú chorí, boli určite Julian, Richard, Asher Glass, Teddy.
Preboha, Teddy Naples tvrdil, že raz sa mu podarilo zostať vo verejných
kúpeľoch Svet mužov päťdesiatdva hodín, podriemkaval (pri zvukoch
sexovania a dunivej hudby) v miestnostiach, ktoré si starší muži prenajali
na svoje aférky, a prežil na tyčinkách Snickers z automatu.

Teddy sa bránil vyšetreniu, bál sa, že vládni úradníci priradia výsledky
k menám a zneužijú ich, tak ako kedysi zneužili zoznamy židov. Aspoň
to tvrdil. Možno sa len bál ako všetci. Teddy študoval filozofiu na Loyole,
chcel získať titul PhD a vymýšľal zložité filozofické dôvody na celkom
priemerné pocity. Teddy a Julian mali príležitostne na seba slabosť, ale
Teddy väčšinou lietal medzi Kierkegaardom, barmi a klubmi. Yale mal
vždy podozrenie, že Teddy má aspoň sedem rozličných skupín priateľov
a túto nehodnotí veľmi vysoko. Dokazovalo to už len to, že odišiel z tej-
to párty. Možno tie diapozitívy boli nad jeho sily, tak ako nad Yaleove.
Možno sa len šiel prejsť okolo bloku, hoci Yale o tom pochyboval. Teddy
mohol ísť na iné miesta, na lepšie párty.

A potom mal Yale zoznam známych, ktorí už boli chorí, skrývali lézie
na ramenách, ale nie na tvári, hrozne kašľali, schudli, čakali, že sa to zhor-
ší; alebo ležali v nemocnici, odleteli domov, aby zomreli u rodičov, aby
o nich písali v miestnych novinách, že zomreli na zápal pľúc. Momentálne
ich bolo len zopár, ale v tom zozname bolo dosť miesta. Až priveľa miesta.

Keď sa Yale konečne znova pohol, napustil si do pohára vodu, ošplie-
chal si tvár. V zrkadle vyzeral hrozne – kruhy pod očami, olivová pokož-
ka. Srdce sa mu zvláštne rozbúšilo, ale to nebolo nič nové.

Premietanie diapozitívov sa už zrejme skončilo, a keď pozrie dolu,
zahliadne v dave Charlieho. Mohli by utiecť spolu. Dokonca taxíkom
a mohol by sa oprieť o okno. Keď prídu domov, Charlie mu pomasíruje
šiju a uvarí čaj. Hneď mu bude lepšie.

Otvoril dvere na chodbu a počul len hrobové ticho, akoby všetci zatajili dych a počúvali nejakého rečníka. Ibaže nijakého rečníka nepočul. Pozrel dolu, ale v obývačke nikto nebol. Niekam sa presunuli.

Pomaly zišiel po schodoch, nechcel sa vyľakať. Keby zrazu začul hluk, povracal by sa.

Platňa v obývačke už dohrala, ihla bola odložená naboku. Stoly aj opierky na gaučoch boli pokryté pivovými fľašami a nedopitými pohármi s cuba libre. Na jedálenskom stole ležali tácky s kanapkami. Yale si pomyslel, že polícia tam možno urobila raziu, ale bola to súkromná rezidencia a všetci boli dospelí, nedialo sa tam nič nezákonné. No, niekto možno mal trochu marišky, ale to bolo asi všetko.

Ako dlho bol hore? Možno dvadsať minút. Možno tridsať. Rozmýšľal, či na posteli zaspal a sú dve hodiny ráno. Ale nie, pokiaľ mu nezastali hodinky, bolo len trištvrte na šesť.

Je smiešny, určite sú na zadnom dvore. Takéto domy majú zadné dvory. Prešiel cez prázdnu kuchyňu a pracovňu plnú kníh. Boli tam dvere, ale zahasprované. Priložil ruku na sklo – pásikavá markíza, kopa opadaného lístia, mesiac. Nikde nikoho.

Yale sa obrátil a zakričal: „Hej, Richard! Hej, ľudkovia!“

Prešiel ku vchodovým dverám, aj tie boli zahasprované, čo sa mu zdalo bizarné, a hral sa s hasprou, kým ju neotvoril. Na tmavej ulici ani nohy.

Hlavou sa mu mihla absurdná myšlienka, že nastal koniec sveta, že nastala apokalypsa a zostal iba on. Zasmial sa na sebe, ale zároveň si uvedomil, že v oknách susedov nevidí nijaké hlavy. V domoch oproti sa svietilo, ale aj tu sa svietilo. Na konci bloku naskočila na semafore červená. V diaľke počul svišťanie áut, ale to mohol byť vietor, nie? Alebo jazero. Yale dúfal, že začuje sirénu, klaksón, psa, uvidí na nočnej oblohe lietadlo. Ale nič.

Vrátil sa dnu a zatvoril dvere. Znova zakričal: „Hej, ľudia!“ A mal pocit, že to je nejaký trik, že zrazu len vyskočia a zasmejú sa. Toto je spomienková párty, nie? Nie je školák. Ľudia mu nechcú ublížiť.

V Richardovom televízore zbadal svoj odraz. Ešte je tu, je viditeľný.

Cez operadlo stoličky bola prevesená modrá vetrovka, poznal ju, patrila Asherovi Glassovi. Vrecká boli prázdne.

Mal by odísť. Ale kam?

Popolníky boli plné ohorkov. Cigarety neboli dopoly vyfajčené, náhlivo zahasené. Na stolíkoch a bare ležali roztrúsené Nicove komiksy – zrejme výsledok párty, nie jej konca. Yale zdvihol jeden výtláčok z dlážky. Transvestita Martina Luther Kinková. Hlúpa pointa o snívaní.

Prešiel cez všetky izby na prízemí, otvoril všetky dvere – na komore, šatníku, kumbále s vysávačom –, kým nenatrafil na hradbu studeného vzduchu a betónové schody do suterénu. Našiel vypínač a kráčal dolu. Práčky, škatule, dva zhrdzavené bicykle.

Znova vyšiel hore a vystúpil na druhé poschodie – pracovňa, malá posilňovňa, čosi ako sklad – a potom zišiel znova na prvé. Všetko pootváral. Ozdobné mahagónové komody, posteľe s baldachýnom. Hlavná spálňa zariadená do zeleno-biela. Ak ju zariaďovala manželka, nebolo to zlé. Na stene grafika od Diane Arbusovej, bol na nej chlapec s granátom v ruke.

Pri Richardovej posteli bol telefón a Yale ho s úľavou zdvihol. Počul oznamovací tón – to ho uistilo – a pomaly vytúkal svoje číslo. Nikto sa nehlásil.

Potreboval počuť hlas, akýkoľvek ľudský hlas, tak zavolať na informácie.

„Meno a mesto, prosím,“ povedala žena.

„Haló?“ Chcel sa uistiť, že to nie je automatická nahrávka.

„Dovolali ste sa na informácie. Viete mi povedať meno osoby, ktorej chcete zavolať?“

„Áno, Marcus. Nico Marcus, adresa North Clark v Chicagu.“ Meno a adresu vyhláskoval.

„Mám tu istého N. Marcusa na North Clark. Mám vás spojiť?“

„Nie... nie, ďakujem.“

„Zostaňte na linke, poviem vám číslo.“

Yale zložil.

Ešte raz prešiel okolo domu a napokon cez vchodové dvere zakričal: „Odchádzam! Idem!“

A vyšiel do tmy.

2015

Keď sa dostali nad Atlantik, muž pri okienku sa prudko strhol a prebudil. Spal od odletu z O’Harovho letiska a Fiona sa pokúšala rozptýliť tým, že po ňom túžila. Už hodinu mala na kolenách otvorený palubný časopis a celý čas nerobila nič iné, len znova a znova skrúcala rožtek strany s krížovkou. Ten muž mal telo horolezca a oblečenie, vlasy aj brada s tým ladili (kučeravé čierne vlasy mal strapaté, na šortkách atramentové flaky). Spal s čelom opretým o sedadlo pred sebou, a keď sa vystrel a omámene poobzeral, Fiona si uvedomila, že tvár mu až do tej chvíle nevidela. Vymyslela si ju, takže táto tvár – hoci bola pekná a ošľahaná – sa jej k nemu nehodila. Už podľa svalov na holých nohách a svalnatých ramien vedela, že je pre ňu primladý. Mohol mať čosi po tridsiatke.

Spod nôh vytiahol batoh a prehrabal sa v ňom. Sedel pri okne, Fiona pri uličke. Prehmatal si vrecká, sedadlo. Znova sa prehrabal v batohu a vyberal jeho obsah: zrolované ponožky, igelitové vrečko so zubnou pastou a s kefkou, malý zápisník. Obrátil sa k Fione a spýtal sa: „Počujte, kúpil som drink?“ Nebola si istá, či počula dobre. Možno jej chcel kúpiť drink, ale tá otázka znela naliehavo, neflirtoval s ňou.

„Prosím?“ zamrmlala.

„Kúpil som počas tohto letu nejaké drinky?“ Trochu bľabotal.

„Ach, spali ste.“

„Doriti!“ zanadával a tak zaklonil hlavu, že jeho ohryzok smeroval k stropu.

„Stalo sa niečo?“

„Nechal som peňaženku v bare.“ Šepkal, akoby sa bál, že ak to vysloví nahlas, bude to pravda. „Na letisku.“

„Celú peňaženku?“

„Veľkú, koženú. Nevideli ste ju, čo?“ Zrazu akoby ho osvietilo, narezl do svojho vrecka na časopisy, potom do Fioninho. „Doriti, aspoňže mám pas, doriti.“

Zdesila sa. Také čosi by v divokej mladosti bola urobila ona. Nechala by peňaženku v klube, ocitla by sa na nesprávnej strane mesta a nevedela by, ako sa dostať domov.

„Mám zavolať letušku?“

„Tá nemôže nič urobiť.“ Ohromene pokrútil hlavou, kučery mu poskakovali na brade. Trpko sa zasmial. „Ten alkoholizmus je na porazenie. Doriti.“

Nevedela, či žartuje. Ktorý alkoholik otvorene rozpráva o svojich sklonochoch? Ale povedal by to, keby to nebola pravda?

„Máte v Paríži priateľov, ktorí vám budú vedieť pomôcť?“ spýtala sa.

„Mám tam stráviť víkend u istej ženy. Nemyslím, že ma strpí dlhšie.“

A zrazu Fione napadlo, že je to podvod. Vymyslel si to. Mala sa naňho materinsky pozrieť, strčiť mu do ruky stovku a povedať: „Toto vám možno pomôže.“ Keby bola jeho rovesníčka, možno by sa pokúsil zvieť ju.

„Nočná mora,“ poznamenala. Zatvárila sa empaticky a obrátila stránku časopisu. Mohla by povedať: *Mám väčšie problémy ako ty, kamarát.* Mohla by povedať: *Možno stratiť aj viac.*

Keď zhasli svetlá, Fiona sa schúlila pri uličke a uložila si hlavu na tenký vankúš.

Nezaspí, ale bolo príjemné sa o to pokúšať. V Paríži musí urobiť tisíc rozhodnutí a minulý týždeň panicky plánovala, ale týchto osem hodín, chvalabohu, nemusí robiť nič. Pobyt v lietadle, aj keď v druhej triede, mal najbližšie k milej bezmocnosti dieťaťa, ktorú môže zakúsiť dospelá osoba. Vždy iracionálne žiarlila, keď Claire ochorela. Fiona jej nosila knihy, vreckovky a čaj, rozprávala jej rozprávky a najradšej by si s ňou vymenila miesto. Šťasti preto, aby zbavila dcéru choroby, ale aj preto, aby ju niekto opatroval. To boli jediné chvíle, keď Claire prijímala Fioninu starostlivosť,

jedine vtedy sa schúlila na Fioniných kolenách a zaspala – z tela jej sálala horúčka, spotené jemné vlasy sa jej lepili na čelo a šíju. Fiona ju pohľadzala po horúcom ušku, po horúcom lýtku. Keď bola Claire staršia, už to bolo iné – chcela byť sama s knihou alebo laptopom, ale aj tak dovolila Fione, aby jej nosila polievku a chvíľu posedela na okraji postele. Aj to bolo čosi.

Zrejme si chvíľu pospala, ale so zmenou časového pásma, svetlom v kabíne a v dôsledku toho, že leteli proti slnku, si nebola istá, či prešla polhodina alebo päť hodín. Jej sused chrápal, líce mal opreté o plece.

Lietadlo sa myklo a letuška prechádzala uličkou a dotýkala sa dvoma prstami priehradiek nad hlavou. Všetko bolo v poriadku. Fiona by najradšej zostala v lietadle navždy.

Jej sused sa zobudil, až keď sa podávali raňajky. Nešťastne si objednal kávu. „Radšej by som si dal whisky,“ povedal Fione. Neponúkla sa, že mu ju kúpi. Vytiahol roletu na okne. Ešte bola tma. „Nemám rád tieto lietadlá. Sedemstošesťdesiatsedmičky.“

„Prečo?“ chcela vedieť.

„Viete, v inom živote som nimi lietal. V jednom z mojich mnohých životov. Nepáči sa mi uhol podvozka.“

To je súčasť jeho podvodu? Začiatok rozprávania o tom, akú mal smolu, stratil zamestnanie a možno aj manželku? Nevyzeral dosť starý, aby mal veľa iných životov alebo taký dlhý predchádzajúci život, aby lietal takýmito veľkými lietadlami. Netreba na to roky skúseností?

„Nie je to bezpečné?“ spýtala sa.

„Viete, je to absolútne bezpečné aj absolútne nebezpečné. Letíte vzduchom, nie? Čo ste čakali?“

Zdal sa jej dosť triezvy na to, že sa jej nepovracia do lona ani tam nebude strkať ruku. Len bol trochu hlučný. Proti svojmu presvedčeniu sa s ním rozprávala. Aspoň niečo robila. A bola zvedavá, čo povie ďalej, ako ten podvod bude pokračovať.

Povedal jej, že vždy dal meno každému lietadlu, ktorým letel, a ona mu porozprávala, ako jej dcéra dávala mená všetkému – zubným kefkám, legovým panáčikom, ľadovým cencúľom pred oknom svojej izby.

„To je šibnuté,“ vyhlásil a jej sa to zdalo prehnané.

Keď pristávali, spýtal sa jej, či už niekedy bola v Paríži. „Len raz,“ odvetila, „na strednej škole.“

Zasmial sa. „Takže toto bude čosi iné, však?“

Nespomínala si veľmi na ten výlet, len vedela, ktorí členovia francúzskeho klubu na ňom boli, a dúfala, že ju pobozká jeden chlapec, ale toho prichytili v posteli so Susannou Marxovou. Pamätala sa, že fajčila trávu a nejedla nič iné, iba croissanty. Posielala Nicovi pohľadnice, ktoré dostal, až keď sa vrátila domov. Stála v radoch do Louvru aj na Eiffelovku, zdalo sa jej, že mala mať silnejší dojem. Chodila na francúzštinu, len aby sa vzbúrila proti mame, tá si myslela, že by sa mala naučiť po španielsky.

Fiona sa svojho suseda spýtala, či tam bol, potom poznamenala: „Zrejme keby som bola pilot...“ Nedopovedala, lebo mu neverila.

„Druhé najlepšie mesto na svete,“ vyhlásil.

„A ktoré je prvé?“

„Chicago,“ povedal, akoby to bolo samozrejmé. „V Paríži nemajú Chicago Cubs. Budete bývať na ľavom alebo pravom brehu Seiny?“

„Ach, tuším medzi nimi. Môj priateľ má byť na Île Saint-Louis.“ Páčilo sa jej, že to znelo fajnovy, nie zúfalo.

Muž zahvízdal. „Skvelý priateľ.“

Možno to nemala povedať, nemala sa tváriť zazobane, aby si nemyslel, že ju môže oklamať. No keďže táto verzia jej príbehu znela tak pekne a srdečne, pokračovala: „Veru je – počuli ste o fotografovi Richardovi Campovi?“

„Áno, samozrejme.“ Pozrel na ňu, čakal, čo povie ďalej. „To je váš priateľ?“

Prikývla. „Poznáme sa už veľmi dlho.“

„No teda!“ zvolal muž. „To myslíte vážne? Som veľký milovník umenia. Pletie sa mi s Richardom Avedonom. Campo fotil tých ľudí na smrteľnej posteli?“

„To je on. Je drsnejší než Avedon.“

„Nevedel som, že ešte žije. Úžasné! Úžasné!“

„Neprezradím mu, čo ste povedali.“ V skutočnosti nevedela, v akom stave je Richard. V osemdesiatke ešte vždy pracoval, a keď pred pár

rokmi prechádzal cez Chicago pri príležitosti jeho výstavy v Múzeu súčasného umenia, bol zhrbený, ale plný energie a nadšene rozprával o dvadsaťdeväťročnom francúzskom novinárovi, ktorý bol podľa všetkého jeho životnou láskou.

Museli dlho čakať, kým sa dostali k bráne. Muž sa jej spýtal, či chce s Richardom Campom chodiť po múzeách, a Fiona mu vysvetlila, že v skutočnosti ide navštíviť dcéru. Bola to pravda v optimistickom zmysle. „Aj jej dcéru,“ dodala. „Moju vnučku.“

Zasmial sa, potom si uvedomil, že hovorí vážne. „Nevyzeráte...“

„Ďakujem,“ odvetila.

Keď sa rozsvietilo svetlo, ktoré oznamovalo, že si môžu odopnúť bezpečnostné pásy, odľahlo jej. Ten chlap jej už nestihne položiť otázky, na ktoré nemala odpovede. (V ktorom obvode býva? Koľko rokov má vaša vnučka? Ako sa volá?)

Čakala, kedy sa uvoľní miesto, aby sa mohla postaviť. „Nemôže byť tá peňaženka vo vašom kufríku?“ Ukázala na batožinový priestor nad hlavou.

„Na letisku som si prezrel batoh.“

Teraz mu už verila viac, ale nie natoľko, aby mu ponúkla peniaze. „Môžete sa so mnou zviezť taxíkom, ak vám to pomôže,“ ponúkla mu.

Uškrnul sa, zuby mal pekné biele. „Odvoz mám.“

Konečne sa mohla postaviť a zapraskali jej kolená. „Veľa šťastia,“ povedala. A hoci nevedel, ako veľmi to potrebuje, odvetil: „Aj vám veľa šťastia.“

Zložila dolu príručnú tašku. Za oválnymi okienkami vychádzalo ružové slnko.

1985

Yale s úľavou pozoroval, ako po Belden Avenue prechádza auto. Niekto odomykal dvere domu oproti.

Keby šiel rýchlejšie, za polhodinu by bol doma, ale kráčal čo najpomalšie. Nechcel vojsť do prázdneho bytu alebo, v horšom prípade, nájsť v byte Charlieho, ktorý mu povie, čo také hrozné sa stalo, že všetci zmizli z domu. Naliehavé volanie, ďalšie úmrtie. Možno zapli televízor, videli správy z Ruska, ktoré ich tak vydesili, že bežali domov, aby sa pripravili na odchod.

Odbočil na Halsted Street, dlhú rovnú cestu do postele. Pozeral do výkladov, zastal na semafore, aj keď svietila zelená. Počkal, kým prešli ľudia. Možno čakal, že celá partia pribehne za ním, povedia, že chodili po baroch a rozmýšľali, kde trčí.

Zašiel oveľa ďalej, než bolo treba, za roh svojej ulice. Nazrel do každého baru, okolo ktorého prechádzal – otváral dvere, keď natrafil na zrkadlové alebo začiernené okná –, pátral po Charliem, po Fione, po hocikom z nich.

V jednom studenom vlhkom vchode sa o automat na cigarety opieral muž, ruku mal na rázporku džínsov. „Hej,“ blabotal opito, „poď sem, fešáček, mám pre teba prácu.“

V ďalšom bare, takmer prázdnom, z neznámeho dôvodu bežal v televízii program *60 Minutes*, nie porno ani hudobné videá. Obrovské stopky tikali. Aspoňže nevypukla jadrová vojna. Nehlásili nijaké vzrušujúce správy.

Yale bol unavený, bolo neskoro. Pri policajnej stanici zastal a prešiel po druhej strane ulice až na roh Briar Street. Vykročil po nej a pozrel na horné poschodie, či sa v byte svieti. Nesvietilo sa.

Nešiel dnu. Pomaly prešiel jeden a pol bloku k malému modrému domu s čiernymi okenicami a ligotavými čiernymi dverami. Väčšina domov na tejto ulici bola veľká ako konštrukčne chatrná bývalá rezidencia, v ktorej sa nachádzal Yaleov a Charlieho byt, ale Yaleovi sa odjakživa páčil tento malý domček stlačený medzi kamennými obrami. Pôsobil solídne, upravené, nie priveľmi nóbl, takže keď si všimol pred ním tabuľu s nápisom *Na predaj*, pohrával sa s myšlienkou, či si ho s Charliem môžu dovoliť. Preboha, kto si už len kúpi dom? Ale možno by si ho mohli kúpiť. Vlastniť kúsok mesta, mať čosi vlastné, odkiaľ ich nikto nevyhodí pod nijakou zámienkou – to by bolo čosi. Možno tým spustia lavínu! Ak si Charlie kúpi dom, kúpia si domy aj iní muži, ktorí si to môžu dovoliť.

Prebehol pohľadom celý blok. Po Charliem ani stopy, nikde nevidel zástup opitých hýriacich mužov. Tu môže počkať, vždy lepšie než v prázdnom byte. Pristúpil bližšie k tabuli, aby nevyzeral ako vyšinutý.

Mohli by tam mať párty, ľudia by sa zhromaždili na verande, fajčili by a rozprávali by sa, šli by do kuchyne po ďalšie pivo, priniesli by si ho von a sadli by si na veľkú drevenú hojdačku.

Zrazu zatúžil zavolať na Charlieho, kričať tak nahlas, aby ho všetci počuli. Z celej sily zatlačil nohu na chodník, dýchal nosom. Pozeral na ten krásny dom.

Yale si mohol vryť do pamäti číslo makléra – posledné tri číslice boli dvojky – a tento týždeň mu mohol zavolať. A potom by to nebol večer, keď nešli na Nicov pohreb, večer, keď sa Yale cítil desivo sám, bol by to večer, keď našiel dom.

Bolo mu chladno. Prešiel po Briar Street k ich bytu. Všade bola tma, nič sa ani nepohlo, ale skontroloval posteľ. Bola prázdna, na Charlieho strane ležala skrkvaná modrá prikrývka. Zapísal si maklérovo číslo, kým mu nevyfučí z hlavy.

Bolo sedem hodín, preto mu škvákalo v bruchu. Pred odchodom mal zjesť tie opustené chuťovky.

A zrazu mal novú teóriu – otrava jedlom. Bolo mu trochu zle, nie? Ostatných to mohlo zasiahnuť silnejšie, takže sa hromadne vypravili

do nemocnice. Bolo to najrozumnejšie vysvetlenie, aké mu napadlo. Bol rád, že si nedal tie diabolské vajcia, keď ich priniesli.

Urobil si dvojité syrový sendvič – do ražného chleba vložil tri plátky provolone a tri plátky čedaru, pridal horčicu, hlávkový šalát, cibuľu, rajčinu –, sadol si na gauč a zahryzol doň. Toto bola lepšia verzia jedla, na ktorom žil v Michigane, kde boli prílohy burgerov vrátane syra zadarmo. Ráno si strčil do batoha dva krajce chleba a na obed ich zhltol.

Vytúkal číslo Charlieho matky. Teresa pochádzala z Londýna – Charlieho slabý prízvuk sa v jej podaní znásobil a zmenil na niečo pôsobivé –, ale teraz žila v San Diegu, popíjala chardonnay a randila so starnúcimi surfistami.

„Ako sa máš?“ zvolala. A podľa jej mierne prekvapeného tónu usúdil, že Charlie jej dnes nezavolať z nemocnice ani z väzenia.

„Dobre, dobre. Ten nový džob je skvelý.“ Nebolo nič nezvyčajné, že jej Yale zavolať nezávisle od Charlieho. Vedela, že je jeho jediná matka v pravom zmysle slova. Yaleova vlastná mama bola už v detstve herečka, pokúsila sa usadiť v malom michiganskom meste, a keď mal Yale tri roky, utiekla a znova sa venovala herectvu. V čase dospievania ju potajomky sledoval najprv v seriáli *Guiding Light*, potom v *The Young and the Restless*, kde do teraz príležitostne vystupovala. Jej postava bola podľa všetkého dosť stará, aby vystupovala v hlavnej dejovej línii, ale postava jej syna, ktorý sa tak trochu podobal na Yalea, bola ešte vždy ústredná, takže jeho matka sa neraz vrátila na scénu s plačom, keď jej syna uniesli alebo ochorel na rakovinu.

Yale videl svoju mamu presne päť ráz, odkedy odišla, vždy keď sa zjavila v meste s oneskorenými darčekom k sviatkom, ktoré zameškala. Bola celkom ako jej seriálové postavy – rezervovaná, afektovaná. Naposledy prišla na Yaleove štrnásť narodeniny. Vzala ho na obed a silou-mocou chcela, aby si dal ako dezert mliečny koktail. Yale mal plné brucho, ale ona tak nástojila, že potom celé týždne uvažoval, či si myslí, že je veľmi chudý, alebo či to pre ňu znamenalo tak veľa, že dala synovi niečo sladké, aby bol šťastný. Nebol z toho šťastný a Yale teraz vždy pri pohľade na mliečny koktail videl, ako mama nervózne poklopkáva po stole červenými nechtami, to bola jediná časť jej tela, ktorú nemala celkom pod kontrolou. „Bude veľmi zaujímavé vidieť, čo z teba vyrastie,“ poznamenala v ten deň. Keď dovŕšil dvadsať rokov,

poslala mu šek na tritisíc dolárov. Keď dovŕšil tridsať, nedostal od nej nič. Zato Teresa priletela do mesta a vzala ho do reštaurácie Le Francais, aj keď si to nemohla dovoliť. Teresa mu posielala výstrižky z časopisov o umení, plávaní, astme, Cubs alebo o iných veciach, pri ktorých si spomenula na Yalea.

„Porozprávaj mi o tom,“ požiadala ho Teresa. „Usiluješ sa získať priazeň bohatých ľudí, čo?“

„Viac-menej. Snažíme sa rozšíriť zbierku.“

„Si veľmi šarmantný. Teda, nie úlisný. Si rozkošný ako šteniatko.“

„Ha,“ zasmial sa.

„Ach, Yale, nauč sa prijímať komplimenty.“

Udržal ju na telefóne dvadsať minút, rozprával jej o priestoroch v galérii, o darcoch, o univerzite. Ona mu povedala, že zajace sa pustili do jej šalátu, alebo niekto sa pustil do jej šalátu, nerobia to zajace? Yale prešiel prachovkou po televízore, rámoch obrazov, starožitnom zrkadle na holenie, ktoré tu mal na knižnej polici, po drevenej škatuli, v ktorej bola Charlieho zbierka guľôčok z detstva.

„To musí stať celý majetok,“ poznamenala. „Je tam Charlie?“

„Je vonku,“ odvetil Yale čo najveselšie.

„Tak mu odkáž, že jeho stará matka má dvoch synov a už celé týždne sa jej neozval syn, ktorého splodila.“

„Máme ťa radi, Teresa,“ povedal.

Bola polnoc, čo Yale zistil bez toho, aby sa pozrel na hodiny, keď počul, že sa zatvorili bytové dvere, potom dvierka na chladničke, aj so zavretými očami videl svetlo v hale. „Charlie?“ zamrmľal.

Nepočul odpoveď, tak sa posadil a prehodil nohy cez okraj postele. O zárubňu sa opieral Charlie, videl len jeho siluetu. Opitý.

Keby Yale nebol taký ospalý, zavolať by naňho, ale takto ledva dokázal dostať zo seba pár slov. „Čo sa stalo, doriti?“

„To by som sa mohol spýtať aj ja.“

„Nie, nemohol. Nie, nemohol. Vyšiel som... vyšiel som na päť minút hore. Koľko je hodín, dopekla?“ Schytil budík a otočil červené číslice k sebe: 3.52. „Čo s tebou bolo?“

„Potom som šiel von.“

„Po čom?“

„Po razii.“

„Bola razia? Prišli poliši?“ To mu napadlo ako prvé, ale rýchlo to zamietol.

„Čože? Nie. Po tom, čo sme boli u Nica.“

Yale sa poobzeral po izbe, či sa mu to nesníva.

„Pozri,“ dodal Charlie, „neviem, kedy si sa vyparil, ale keď sme šli k Nicovi, nebol si tam. Dúfam, že si si skvele užil. Dúfam, že to bolo úžasné.“

„Šli ste k Nicovi,“ poznamenal Yale hlúpo.

„Urobili sme raziu v jeho byte.“

„Ach!“

„Šli sme... Veď vieš, jeho rodičia nechceli pustiť Terrencea do bytu. Ale Terrence mal kľúč a... vtedy si tam už nebol?“ Charlie sa ani nepohol od zárubne. Zdalo sa, že len s veľkou námahou hovorí celé vety, vyslovuje spoluhlásky. „Mal kľúč a ukázal ho Richardovi. Richard vyhlásil, že by sme tam mali ísť všetci. A tak sme šli. Fiona vyhlásila, že nás bude kryť. Tak sme si vzali jeho veci. Pozri.“ Začal si čosi odmotávať z krku. Charlie bol osvetlený zozadu a Yale videl len to, že si z krku odmotáva čosi dlhé.

„To je Nicov šál?“ Pokúšal sa dať si to dokopy. Všetci tam nechali svoje drinky a hromadne odišli na North Clark uchmatnúť si čosi z Nicovho majetku. Vyplienili mu byt v najlepšom zmysle slova. A on pri tom nebol.

Nico nosil ten pásikavý oranžový šál všade. Tak ho bolo možné v zime spoznať na druhej strane ulice.

„A čo ten obsluhujúci personál? Chalani, čo nosili jedlo?“

„Predpokladám, že odišli. Jednoducho sme preniesli párty inam. Ale ty si vtedy robil bohviečo.“

„Charlie, len som tam ležal. Na päť minút som vyšiel hore.“ Možno na polhodinu, ale nebolo to v podstate to isté?

„Viem, kde si bol. Stal si sa témou rozhovoru.“

„A nikto ma neprišiel zavolať?“

„Nechceli sme ťa rušiť.“ Charlie očividne zúrila, ledva potláčal hnev.

„Pri ležaní na posteli s boľavým bruchom?“

„Všetci ťa videli odchádzať s Teddym.“

„S Teddym?“ Chcel sa zasmiať, ale ovládol sa. Znelo by to defenzívne. „Teddy odišiel. Keď sa začalo premietanie diapozitívov, videl som ho vychádzať z dverí.“

Charlie mlčal. Možno sa usiloval niečo stráviť alebo ho napínalo na vracanie.

„Aj keby zostal, čo by som s ním robil?“ spýtal sa Yale. „Šiel som hore, lebo som chcel byť sám.“

„Videl som ho,“ odvetil Charlie pomaly, neisto. „Videl som ho počas premietania.“

„Máš na mysli tú fotku, keď bol Teddy oblečený za Cher? Charlie, sadni si.“ Nesadol si. „Počuj, bol som oťapený a o päť-desať minút som zišiel dolu. Nanajvýš o pätnásť. A pomyslel som si... vlastne neviem, čo som si pomyslel. Všetci odišli, zostal som tam sám. Bol to najčudnejší okamih v mojom živote. A stále nechápem, prečo si prišiel domov až po desiatich hodinách.“

„Ja som... my sme potom šli von.“ Charlie hovoril bizarne sklamané – akoby sa tak hneval, že Yale bol s Teddym, že nevedel, čo robiť. „Fiona povedala, že si s Teddym.“

„Fiona je akože všetci, kto to videli?“

„Ona bola hlavná.“

„Fiona bola opitá. Dofrasa, bola na mol.“

„Obaja ste odišli. Zmizli ste v tom istom čase.“

„A čo videla? Že Teddy ma nesie hore ako nevestu?“

„Nie, len... som sa jej spýtal, kde si, a povedala, že si hore. Tak som sa spýtal: ‚Prečo by šiel hore?‘ a povedala: ‚Myslím, že je tam aj Teddy.‘“ Zmlkol, akoby si uvedomil, aké je to absurdné.

„No dobre.“

„Ale stále to opakovala.“

„Bola opitá.“

„Lahni si a spi,“ navrhol Charlie. „O chvíľu som tam.“

Yale nečakal, že zaspí, ale keď sa prevalil nabok, bolo šesť hodín ráno a Charlie ležal schúlený do kľbka vedľa neho. Na jeho nočnom stolíku stáli dva poháre s vodou a fľaštička s aspirínom vedľa vitamínu B a ženšenu.

Očakával, že sa zobudí s opicou. Yale by to radšej nevidel, najmä teraz. Aspoňže Charlieho noviny začiatkom týždňa dali do sadzby, aby všetci mohli ísť na párty. Šoféri dnes roznesú noviny, zatiaľ čo personál bude dlho spať alebo sa skláňať nad záchodovou misou.

Díval sa, ako sa Charliemu dvíhajú a klesajú rebrá pod bledou pokožkou. Na pleciach, tvári a ramenách mal pehy, ale hrud' mal slonovinovo bielu. Pokožku mal jemnú, akoby nikdy nebola vystavená slnku ani vetru, a keď sa pod ňou vynímala kosť – lakeť, koleno, rebro –, vyzeralo to, akoby neznámy predmet tlačil na hodváb.

Yale sa čo najtichšie osprchoval a obliekol. Nechcel raňajkovať.

Na dlážke ležal vedľa Charlieho šiat Nicov oranžový šál. A na kuchynskom pulte boli v nákupnej taške iné veci: poloprázdna fľaša vodky, Nicove modré tenisky, nepopísaná pohľadnica z Vancouveru, cínové manžetové gombíky v zamatovej škatuľke, *Steblá trávy*. Yale ľutoval, že tam nebol. Niežeby si chcel niečo vziať na pamiatku, ale aspoň sa dotýkať Nicových vecí, myslieť naňho, dozvedieť sa o ňom čosi, čo nevedel. Ak sa človek dozvie niečo nové o niekom, kto odišiel, potom nezmizol celkom. Stal sa väčší, skutočnejší. Tie tenisky nebudú dobré na Charlieho obrovské nohy, zrejme ich vzal pre Yalea. Typický Charlie – aj keď zúrila a myslel si, že Yale sexuje s niekým iným, vzal preňho darček.

Yale si vyzul mokasíny a obul si tenisky. Boli mu tesné, prsty mu tlačili na popraskanú kožu, ale páčilo sa mu, že nohy mu zvierajú Nico. K plátenným nohaviciam sa veľmi nehodili, ale nevyzerali ani zle.

Zviedol sa električkou z Belmont Avenue do Evanstonu, hlavu si oprel o okno. To, čo bolo kedysi kosierik, sa pomaly menilo na plešinu – aké nespravodlivé! Má iba tridsaťjeden rokov! Chvalabohu, tú plešinu maskovali tmavé kučery okolo nej. Ak sa oprel v správnom uhle, chlad okna mu prenikol do lebky a schladil celé telo. Včera bolo teplo, nebolo treba kabát, dnes by mu bez kabáta bolo zima. Ale chladný vzduch bol príjemný, osviežujúci. A prechádzka zo zastávky do galérie bola tiež príjemná. Bolo len čosi po siedmej, vonku videl iba bežcov.

Briggova galéria sa nachádzala na prízemí v priestoroch bývalej malej školy, aj chodba slúžila galérii. Kúrenie bolo nespoľahlivé a cez steny

bolo počuť hlasy, ale galéria mala svoj osobitý ráz. Momentálne mali miesto len na malé výstavy a dúfali, že časom získajú viac miesta a (tu nastupoval Yale) že budú mať peniaze, aby sa rozrástli. Tie peniaze mohli získať sčasti z dobročinných akcií, sčasti vďaka pochlebovaniu rektorovi a správnej rade univerzity.

Yaleova pracovňa sa zdala menšia, lebo na všetkých štyroch stenách boli tmavé knižnice a tak sa mu to páčilo. Nosil tam knihy z domu, raz za čas jednu škatuľu, ale aj tak bola väčšina políc prázdna. Alebo zaprášená a zaprátaná starými kávovými šálkami. Na ďalší kvartál mal dostať stážistu z radov študentov a chcel toho usilovného mladého muža požiadať, aby zaplnil police katalógmi z dražieb a našiel v kníhkupectvách slušné výtvarné publikácie.

Tento týždeň sa rozhodol urobiť si poriadok v rotačnom stolovom vizitkári a pokúsil sa do toho pustiť teraz: ružové vizitky vyhradil pre kolegov, modré pre predchádzajúcich darcov, zelené pre potenciálnych darcov, žlté pre zberateľov, biele pre iné kontakty. Starostlivo vložil každú vizitku do písacieho stroja, skopíroval adresu. A hoci si hovoril, že to bude bezmyšlienkovitá práca, bola frustrujúco zložitá. Spisy, ktoré zdedil, neboli označené dátumom, takže niekedy nevedel, ktorá z dvoch uvedených adries je aktuálna. Na jednu vizitku napísal štyri rozličné telefónne čísla, potom sa zarazil a pomyslel si, že by mal jednoducho zavolať a predstaviť sa. Bolo však zavčasu ráno, tak odložil vizitku bokom.

O deviatej sa začali ozývať kroky, zacítil vôňu kávy. O pol desiatej mu zaklopal na dvere Bill Lindsay. Bill bol riaditeľ galérie, mal dlhé uši a slzavými očami blúdil hore-dolu. Bol to akademický pracovník starej školy, nosil motýlik a na lakťoch záplaty. Yale si bol takmer istý, že je gej, ale nikdy sa k tomu verejne neprizná.

„Ranostaj?“ spýtal sa Bill.

„Prosím?“

„Prišli ste zavčasu.“

„Ach, chcel som mať víkend z krku.“

„Stretli ste sa...?“ Bill vošiel dnu a stíšil hlas. „Stretli ste sa so Cecily Pearceovou?“

„Zopár ráz.“

Bola to absurdná otázka. Cecily bola na univerzite riaditeľkou oddelenia plánovaného darčovstva – tá práca bola súbežná s Yaleovou, ale mala oveľa väčší záber než Yaleova.

„Volala mi v piatok po vašom odchode. Myslím, že sa tu zastaví. Dovoľte, aby som vám poradil – ak s ňou nebudete súhlasiť, nepovedzte jej to. Len sa jej spýtajte čosi ako: ‚Bojíte sa, že by to mohlo viesť k tomu a tomu?‘ Hovorím vám to preto, lebo neviem, prečo sem príde. Niekedy má skvelé nápady.“

„Ďakujem za dobrú radu.“

Bill prebehol pohľadom po pracovni. „Možno by som... hm. Nemáte osobné fotky, však?“

„Charlieho? Pravdaže nie.“ Preboha, čo mal Bill na mysli? Ateliérový portrét od Searsa? Yale sa pokúsil neutrálne usmiať.

„Dobre. Len... Cecily je správna žena, nechcem naznačiť nič iné. Ale nikdy neviem, čo ju naštartuje. Je to tvrdý oriešok.“

Na poludnie, keď sa Yale chystal vyraziť na obed, sa zjavila vo dverách Cecily Pearceová s Billom. Cecily mala účes ako princezná Diana, nadýchaný a veľký. Bola o dosť staršia než Diana, určite mala vyše štyridsať, ale s perlovým náhrdelníkom a diadémom by bola presvedčivá dvojníčka. A skutočne pôsobila trochu desivo. Možno to bolo tým, že si vás pozorne prezrela ako riaditeľka školy skúmajúca porušenie predpísaného oblečenia.

„Pán Tishman,“ povedala, pristúpila k jeho stolu a podala mu ruku. „Dúfam, že zajtra máte voľno.“ Hovorila hrozne sekane.

„Môžem mať. Kedy?“

„Celý deň. Možno aj noc.“ Nedala najavo rozpaky. Buď si neuvedomila, čo povedala, alebo pochopila, že Yale má inú orientáciu. Bill stojaci vo dverách za ňou zmätene pokrútil hlavou. „Auto zabezpečím,“ poznamenala, „teda, pokiaľ ho nemáte. Máte auto?“

„Nie, ja...“

„Ale šoférujete?“

„Mám vodičský.“

„Odchádzame o deviatej.“

Yale si nebol istý, či sa môže spýtať, kam pôjdu. „Ako sa mám obliecť?“ spýtal sa.

„Zrejme teplo. Tá žena býva v doorskom okrese.“

Yale vedel, že doorsky okres je vo Wisconsine pri Michiganskom jazere. Predstavoval si, že tam rodiny chodia dovolenkovať a zbierať ovocie.

„Navštívime darkyňu?“ spýtal sa.

„Je to súrne, inak by som vás o to nežiadala.“ Spod pazuchy vytiahla fascikel a podala mu ho. „Netuším, či to umenie stojí za to, ale aspoň má peniaze. No chce sa rozprávať s vami. Zajtra môžeme prebrať stratégiu. Cesta potrvá štyri a pol hodiny.“

Keď odišla, Bill Lindsey naňho súcitne pozrel a vyprevadil ju z budovy. Yale otvoril fascikel. Navrchu bola kópia rukou písaného listu zo septembra, písmo bolo šikmé, vyumelkované. „*Vážený pán Tishman*,“ stálo na začiatku. Takže Cecily si dva mesiace nechala list adresovaný jemu. Bol datovaný krátko po tom, čo ho prijali, ale predtým, ako tam začal robiť. Posunul jej ho Bill? A teraz s tým vyrukovala na poslednú chvíľu? Keď sa Yale vráti domov, povie o tom Charliemu. Bol spravodlivo nahnevaný a to bol spoľahlivý spôsob, ako vychladnúť. Ďalej stálo:

Môj manžel bol Dr. David Lerner, absolvent Northwesternskej univerzity z roku 1912. Zomrel v roku 1963, najprv slúžil v armáde, potom vyštudoval medicínu na Univerzite Johnsa Hopkinsa a stal sa onkológom. S nadšením spomínal, ako hral softbal v tíme Wildcats, a túžil niečo urobiť pre školu, čo som brala do úvahy, keď som plánovala, čo urobím so svojim majetkom. Moja praneter Fiona Marcusová navrhla, aby som sa obrátila na Vás, a dúfam, že tento list Vás zastihne. Počula som, že Briggova galéria vytvára trvalú zbierku.

Teda toto je teta, o ktorej včera večer hovorila Fiona. Tá zhoda okolností ho znepokojila. Zmienila sa o tom dva mesiace po odoslaní listu a okamžite mu pristál na stole. Pristane mu teraz na stole aj Teddy Naples, výplod Fioninho opitého mozgu?

Vlastným veľa kúskov moderného umenia, väčšina pochádza zo začiatku dvadsiatych rokov. Sú medzi nimi maľby, skice a kresby maliarov ako Modigliani, Soutine, Pascin a Foujita. Nikdy predtým neboli vystavené a neboli v inej zbierke, iba v mojej. Získala som ich priamo od umelcov. Žiaľ, nemám písomný doklad o ich pravosti, ale uistujem Vás, že sú to originály. Dokopy mám okolo dvadsať diel, ktoré by Vás mohli zaujímať, ako aj zopár príslušných artefaktov.

Nie som celkom zdravá, takže nemôžem cestovať, ale rada by som sa stretla s niekým, kto mi povie, že sa o tie diela dobre postará. Bola by som rada, keby našli domov niekde, kde ich vystavia, ocenia a uchovajú. Navrhujem, aby ste ma navštívili vo Wisconsin, a dúfam, že si písomne dohodneme termín stretnutia.

So srdečným pozdravom

Nora Marcusová-Lernerová

(manželka Davida C. Lerner, absolventa Northwesternskej univerzity z roku 1912)

Yale prižmúrenými očami skúmal ten list. Slová „získala som ich priamo od umelcov“ sa mu zdali trochu podozrivé. Muži, ktorých Nora Lernerová spomínala, nevystavovali svoje obrazy na rohu ulíc, neponúkali ich Američanom, čo prišli na návštevu. A z logistického hľadiska to bude nočná mora. Dokázať pravosť ktoréhokoľvek diela – bez písomného dokladu, bez katalogizácie – môže trvať celé roky. Táto žena bude musieť dať všetko overiť, prv než odhadnú cenu, aby zaplatila dane, a buď to bude haraburda, alebo si uvedomí, čoho sa chce vzdať, a rozmyslí si to. Počas Yaleových posledných mesiacov v Umeleckom inštitúte im istý muž chcel darovať obraz od Jaspéra Johnsa (nádhernú zmiešaninu čísel v základných farbách), kým sa nedozvedel hodnotu toho diela a dcéra ho presvedčila, aby jej ho odkázal. Yale pracoval na oddelení rozvoja, nie umenia, alebo aspoň sa nemal venovať umeniu, ale zaľúbil sa do toho obrazu. No vedel, že

to nie je dobrý nápad. Farmári by nemali pomenúvať svoje zvieratá. Vzal tú prácu preto, aby mohol vybudovať čosi vlastné. Mal by byť nadšený.

V kútiku duše zbabelo dúfal, že keď príde do doorskeho okresu, zistí, že tie diela sú očividne falšované, takže Northwesternská univerzita môže odmietnuť ten dar. Svojím spôsobom by to bolo lepšie, než keby našiel originál van Gogha, to by mu zlomilo srdce. Ale nie, v skutočnosti bolo jedno, čo tam nájde. Bude sa musieť pretrhnúť kvôli tej žene, aj keby tie kúsky boli odkopírované z výtvarnej publikácie, aby neurazil darkyňa.

Zvyšok fascikla mu veľmi neobjasnil situáciu. Boli tam ďalšie listy, oveľa únavnejšie, o termíne stretnutia a niekto v Cecilinej pracovni vytvoril spis o Lernerovcoch. David Lerner bol celkom úspešný a za svojho života daroval Northwesternskej univerzite slušné sumy, ale nič nesvedčilo o tom, že si mohol dovoliť kúpiť obrazy v hodnote miliónov dolárov. No nedá sa vedieť, odkiaľ ľudia majú peniaze a kde ich skrývajú. Yale sa naučil, že na to sa nemá pýtať. A nevyrástli Fiona a Nico v regióne North Shore? Tam žili majetní ľudia, hoci Nico aj Fiona boli vždy na mizine a nepočul ich spomínať nijakých milionárov.

Na spodku jednej písomnej správy bolo načarbané: „Cecily, oslovíme ľudí z Briggovej galérie?“ Tá správa bola napísaná pred dvoma týždňami. Yalea by to malo pobúriť, ale videl, odkiaľ pochádza Cecily. On bol nový, aj galéria bola pomerne nová a toto bola potenciálne veľká darkyňa. Aspoňže ho do toho zapojila teraz. No v kútiku srdca by bol radšej, keby to neurobila. Možno bol len unavený, ale mal strach ako pred návštevou u zubára.

Nevedel, v akom stave nájde Charlieho. Možno bude milý a skrúšený, alebo sa bude hnevať pre nič za nič. Alebo odišiel, aby sa ponoril do práce a vyhol sa tejto situácii.

Prv než Yale otvoril dvere, začul hlasy. Odľahlo mu – tešilo ho, že majú spoločnosť. Pri konferenčnom stolíku sedeli dvaja členovia redakcie, Gloria a Rafael, a hľadeli na staršie čísla novín. Charlie mal vo zvyku využívať svoj personál a v pondelok ho pozýval, aby oslávili vydanie posledného čísla. Charlie mohol ako vydavateľ dať ruky preč od novín, ale zapájal sa do každého rozhodnutia od podpory členov mestskej rady

po reklamu. Vlastnil cestovnú kanceláriu na Belmont Avenue a posielal jej príjmy do *Out Loud Chicago*, odkedy pred tromi rokmi tie noviny založil. Charlie nemal záujem o cestovanie ani o pomáhanie iným pri cestovaní, kúpil tú agentúru v roku 1978 od staršieho milenca, ktorého očaril a ktorý sa rozhodol ísť do dôchodku. Charlie tam teraz chodil len raz do týždňa, aby sa uistil, že to tam nevyhorelo, alebo aby sa stretol s tými nemnohými klientmi, ktorí si ho menovite vyžiadali. Bez problémov zveril vedenie kancelárie svojim agentom, ale veril, že jeho redaktori a dopisovatelia si vyžadujú jeho dohľad. A to ich rozčuľovalo.

Yale mu zakýval, vzal si pivo a odišiel do spálne, aby sa zbalil. Po pár minútach si všimol nápis na posteli. Charlie tam na Yaleovu stranu uložil M & M's tak, že vzniklo slovo PREPÁČ. *P* bolo hnedé, *R* žlté a tak ďalej. Uškrnul sa a zjedol tri oranžové cukríky z písmena Č. Charlieho ospravedlnenia boli vždy jasné a dômyselné. Yale sa vždy zmohol iba na chabý odkaz.

Yale rozmýšľal nad pulóvrami, keď ho Gloria zavolala do obývačky. Gloria bola drobná lesbička s náušnicami odhora až dolu na oboch ušiach. Podala mu staré číslo otvorené na stránke s fotkami radov kulturistov propagujúcich bar, video alebo eskortnú službu. „Prelistuj si to,“ požiadala ho. „A povedz mi, keď nájdeš ženu. Alebo niekoho, kto nie je mladý beloch.“

Yale v reklamnej časti nemal šťastie. Na fotke halloweenskej párty v Berlíne našiel dvoch transvestitov. „Tí sa zrejme nerátajú, čo?“

„Pozri,“ ozval sa Charlie. Očividne bol našťvaný. „Reklamy dominujú vizuálnej stránke a nemôžeme žiadať od verejných kúpeľov, aby ukazovali koho? Upratovačku?“

„Áno, ale *Out and Out*,“ nadhodil Rafael a potom sa zarazil. *Out and Out* bol nový časopis, ktorý založili tri redaktorky, čo vlni odišli z Charlieho novín, nahnevané, že *Out Loud Chicago* zaraďuje príspevky venované lesbičkám na posledné štyri farebne odlíšené strany novín. Yale musel súhlasiť – zdalo sa mu to spiatočnicke a titulky boli ružové –, ale zvyšné Charlieho redaktorky lesbičky boli spokojné, že im to dáva možnosť redakčnej kontroly. Nový časopis bol tlačný lacno a nemal veľký odbyt, ale Charlie aj tak zintenzívnil hru. Uverejňoval rovnaké zábery z večierkov, ale viac komentárov, divadelných a filmových kritik.

„*Out and Out* nemá ten problém, lebo nemôžu predávať reklamy, aby si zachránili život.“

Yale si vzal z balíčka na stole praclíky a Rafael pokorne prikývol. Po odchode tých troch redaktoriek sa stal šéfredaktorom, ale ešte sa nenaučil prekričať Charlieho. A to bolo zvláštne, lebo Rafael nebol osýchavý. Bolo o ňom známe, že keď sa opil, vedel byť zúrivý. Začínal ako kritik nočného života – bol mladý, rozkošný, vlasy mal na ježka a kedysi bol tanečník –, ale ukázalo sa, že je vynikajúci redaktor, Charlieho mal v úcte, a hoci sa počet personálu zmenšil, novinám sa darilo tak dobre, ako nikdy. A išli s dobou.

„Gloria,“ povedal Yale s plnými ústami, „nevidel som veľa fotiek z lesbických barov. Mohla by si sa im venovať?“

„My nerady pózujeme ako vy chlapi!“ vyhlásila, a keď Charlie v zúfalstve rozhodil ruky, zasmiala sa na sebe.

„Niečo ti poviem,“ nadhodil Charlie. „Urobíme novú štvrtstranovú reklamu mojej agentúry a dáme tam fotky dvoch žien, ako kráčajú vedľa seba a držia kufor, také čosi.“

Gloriu to uspokojilo a prikývla. Yaleovi povedala: „Vieš, naňho sa človek nemôže dlho hnevať.“

„To dôverne poznám.“

Yale sa vrátil do spálne a dobalil sa. Vyložil Nicove modré tenisky, chcel si ich dať pre šťastie. Cukríky zmietol do dlane a strčil si ich do vrečka blejzra na zajtra.

Z telefónu pri posteli zavolať Fione. Chcel sa uistiť, či poriadne je, či sa bezpečne vrátila domov. Mal o ňu obavy. Nezostala jej nijaká rodina. Mala blízky vzťah k Terrenceovi, ale keď Terrence zomrie – vedel si predstaviť stovky zlých koncov, drogy, tmavé uličky, zbabrané potraty, násilní muži.

Spýta sa jej na tú pratetu, poďakuje sa, že jej dala naňho kontakt. A sebecky chcel hovoriť aj o včerajšom večere – prečo Fiona povedala, že Yale je s Teddym. Vedel si však predstaviť, ako sa to zbehlo. Bola opitá, zmätená, zničená. Nebola zlomyseľná. Odpustil jej. A ak zdvihne telefón, aj jej to povie. Nezdvihla.

Keď konečne z obývačky odišla návšteva a Charlie vošiel do spálne, Yale lúštil krížovku. Charlie pozrel na kufrík, nič nepovedal. Dlhو bol v kúpeľni, a keď vyšiel, povedal bezvýrazne: „Opúšťaš ma.“

Yale sa vystrel, odložil ceruzku.

„Preboha, Charlie!“

„Čo si o tom mám myslieť?“

„Idem preč na jednu noc. Služobne. Prečo by som ťa opustil?“

Charlie si počúchal hlavu a nohou ukázal na kufrík. „Lebo som bol hrozný.“

„Poď do postele,“ pozval ho Yale. Charlie sa usadil na prikrývke. „Nikdy si nebol takýto nervózny.“

Keď sa zoznámili, niekoľko mesiacov sa stretávali len príležitostne. Yale bol v Chicagu nový a Charlie mal zvrátenú radosť, keď šokoval Yalea všetkým, čo je v meste možné a čo v Ann Arbore nezažil. Vzal ho do Jedno-rožca – vtedy bol prvý raz vo verejných kúpeľoch. Pobavene sa smial, ako precitlivo sa tváril Yale, ako si prekrížil ruky na bruchu a spytoval sa, či je to legálne. Nakoniec sa v tmenom červenom svetle objímali v rohu, potom sa utiahli do súkromia Charlieho bytu. Inokedy ho Charlie vzal do Bistra a ukazoval mu mužov na parkete, s ktorými sa mal Yale niekedy „cukrovať“. Charlie hovoril s prehnane výrazným britským prízvukom, vedel, že Yaleovi sa to páči. „Mám pocit, akoby som bol v správach,“ vyhlásil Yale v ten večer. „Veď vieš, každá správa o tom, kto sú gejovia, je podfarbená zábermi z diskotiek. Akoby sme sa stali súčasťou archívnych záznamov o gejoch.“ A Charlie poznamenal: „No, keď tam len tak stojíš a tváriš sa vystrašene, veľmi tomu nepomôžeš.“ Yale si spomenul na záver skladby *Funkytown* a na Charlieho upozornenie: „Sleduj to!“ Delá s trblietkami v rohoch tanečného parketu začali strieľať a muži do pol pása nahí, ktorí vyzerali ako modeli, sa zrazu ligotali namodro, naružovo a nazeleno. Trblietky sa im prilepili na spotené telá a zvyrazňovali im plecia. „Tamten,“ vyhlásil Charlie a ukázal na svetielkujúceho tanečníka. „Okamžite mu daj svoje číslo.“

Hoci Yale v tej chvíli netúžil po ničom inom, len byť sám s Charlieom, myšlienka Bistra sa mu nesmierne páčila. V Ann Arbore bol jeden skutočný bar gejoв, ale nič takéto, nijaká diskoteka, miesto, kde boli všetci

gejovia šťastní. Ten bar v Ann Arbore bol špinavý, mal žalostne trápny džuboks a okná plné vysychajúcich muškátov, ktoré mali brániť pohľadu z ulice. Vždy tam vládol pocit, že šťastie ktosi ukradol. Tu hudba doslova dunela, boli tu tri bary, neónové pery a veľa zrkadlových diskogúľ. Výstrednosť tohto podniku pôsobila nadšene. Pred piatimi rokmi nebolo na Halsted Street veľa barov – ešte sa len začali objavovať, ľudia sa tam iba začínali sťahovať a Boystown (čiže mesto chlapcov) tak nikto nenazval, len sa začal vytvárať – takže práve tam pri rieke sa Yale zaľúbil do toho mesta.

V Bistre mal Yale pocit, že má právo na radosť. Aj keď len pozoroval dianie stojac pri stene s drinkom v ruke. Bistro hlásalo, že toto je mesto, kde sa deje všeličo dobré. Chicago mu ukazovalo mapu s jednou sľubnou ulicou za druhou, s jedným fascinujúcim miestom za iným. Vpletalo ho do svojej siete, nalievalo mu do úst pivo a v ušiach mu pritom znela hudba. Udrží ho tam.

V tú jeseň začal byť ich vzťah vážny – opitý Yale zašepkal Charliemu do ucha, že ho miluje, a Charlie špetom odvetil: „Potrebujem, aby si to myslel vážne.“ A vtedy sa to rozbehlo – Charlie si asi rok robil starosti, že Yale ešte nezakúsil pravú slobodu tohto mesta, nestýkal sa s veľkým počtom mužov a jedného dňa sa zobudí a rozhodne sa, že si chce trochu užiť. „Obzrieš sa dozadu,“ hovoril Charlie, „a budeš sa čudovať, prečo si premárnil mladosť.“ Yale mal vtedy dvadsaťšesť a Charlie si myslel, že ich vekový rozdiel je taký veľký, akoby každý z nich patril k inej generácii, hoci bol iba o päť rokov starší než Yale. No Charlie začínal v Londýne desivo mladý. Yale bol vtedy v druhom ročníku na Michiganskej univerzite.

Nakoniec sa všetko vyriešilo. Yale si tak zvykol na vzťahy s mužmi, že Teddymu sa zdalo veľmi zábavné hovoriť mu lesba a spytovať sa, ako sa mu žije v komúne. S každým zo svojich prvých dvoch milencov vydržal rok. Nerád dramatizoval – nenávidel nielen konce, ale aj neisté začiatky, pochybnosti, nervozitu. Unavovalo ho stretávať sa s mužmi v baroch, radšej si to rozdal na chodníku, než aby sexoval na parkovisku pri pláži. Páčilo sa mu plánovať si s niekým život. Rád chodil do kina a skutočne sledoval film. Rád nakupoval potraviny. Dva roky to bolo jednoduché.

A keď potom vírus zasiahol Chicago – ako pomalé cunami z oboch pobreží –, Charlie sa zrazu nevysvetliteľne začal báť, nie aidsu, ale toho, že ho

Yale opustí kvôli inému. Vlni v máji, prv než si uvedomil, aký je Charlie neistý, Yale súhlasil, že pôjde s Julianom a Teddym na víkend do hotela Madison. Charlie nemohol ísť s nimi, lebo nechcel opustiť noviny ani len na tri dni. Preskúmali mesto, tancovali v hotelových baroch a Yale takmer celý sobotný večer počúval v rádiu vysielanie zo zápasu Cubs, ale keď sa vrátili domov, Charlie sa ho hodinu vypytoval, kde kto spal, koľko alkoholu vypili, dopodrobna vyzvedal, čo robil Julian – a týždeň s Yaleom takmer neprehovoril. Vyhlásil, že chápe, že sa tam nič nestalo, ale pomyslenie, že Yale si užíva s Julianom alebo s Teddym, alebo s oboma, ho zožieralo. V skutočnosti si robil starosti hlavne kvôli Julianovi. Rád flirtoval, ponúkal ľuďom tortu zo svojej vidličky. Kvôli Teddymu sa trápil len včera večer.

Yale sa prekotúľal k Charliemu a rozhodol sa, že sa bude držať rady Billa Lindseyho, pokiaľ išlo o rozhovor so Cecily Pearceovou. „Myslíš, že je možné,“ spýtal sa, „že kvôli tej chorobe, pohrebom a všetkému ostatnému sme zneisteli? Pretože toto je pre teba čosi nové. A nikdy som ti nedal dôvod, aby si mal obavy.“

„Poviem ti niečo hrozné, Yale,“ Charlie akoby sa prihovárал oknu. „A nechcem, aby si ma odsudzoval.“

„Dobre.“

„Vieš, som sebecky šťastný z tejto choroby. Lebo verím, že kým nenájdu liek, neopustíš ma.“

„To je hlúposť, Charlie.“

„Viem.“

„Nie, to je vážne hlúposť. Nemôžem uveriť, že si to vyslovil nahlas.“ Cítil, ako mu pulzuje žila v hrdle. Možno sa vrhne na Charlieho a začne kričať.

Ale Charlie sa triasol.

„Viem.“

„Poď sem.“ Prekotúľal si Charlieho k sebe ako kus dreva. „Neviem, čo je to s tebou, ale nehľadám nikoho iného.“ Yale ho pobozkal na čelo, na oči, na bradu. „Všetci sme hrozne vystresovaní.“

„To je od teba veľkorysé.“

„Člověk sa bojí jednej veci a zrazu sa bojí všetkého.“